

Διάλεξη 22 - Δέντρα

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εισαγωγή στον Προγραμματισμό

Θανάσης Αυγερινός

Ανακοινώσεις / Διευκρινήσεις

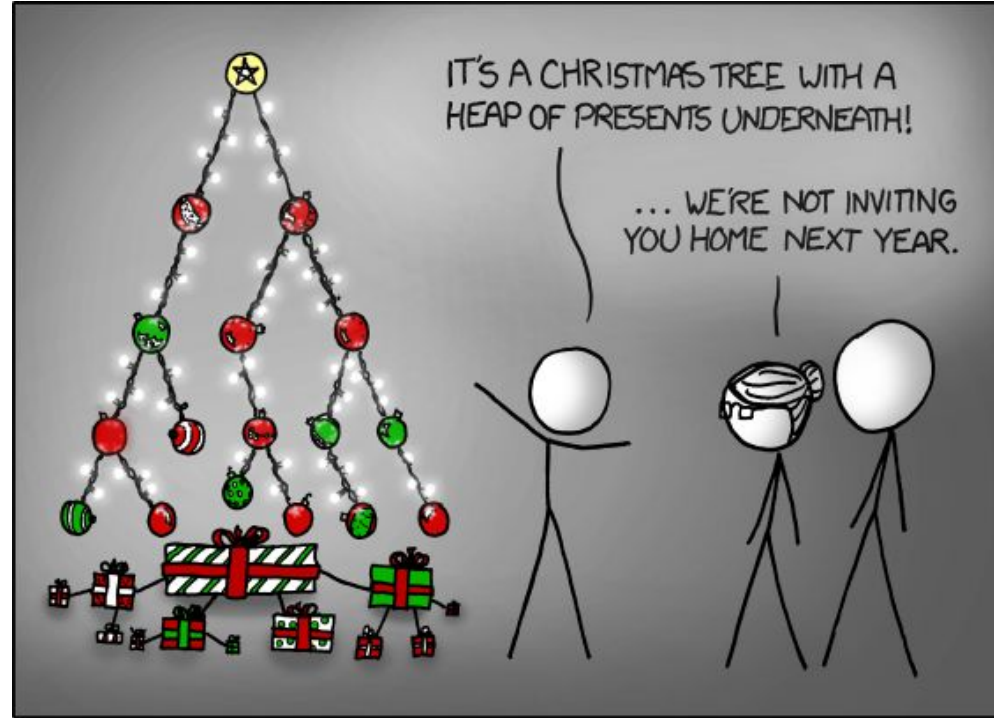
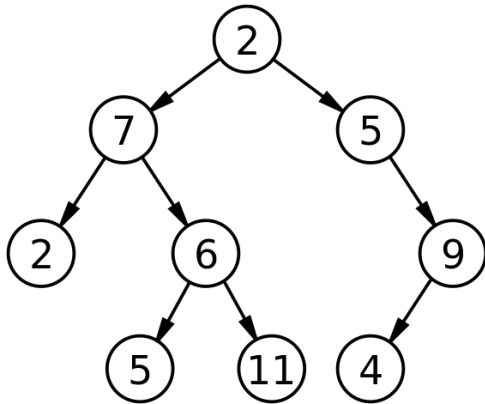
- Επίπεδο Δυσκολίας Εργασίας #2: Άσκηση 1 > Άσκηση 2 > Άσκηση 3
- Ευχαριστούμε τον Ιάσονα για τις οδηγίες δημιουργίας αρχείων bmp!
- Η εργασία #3 θα ανακοινωθεί μέσα στις γιορτές

Την προηγούμενη φορά

- Αυτοαναφορικές Δομές
 - Λίστες
 - Αλγόριθμοι χρήσης και διάσχισης

Σήμερα

- Αυτοαναφορικές Δομές
 - Δέντρα
 - Αλγόριθμοι χρήσης και διάσχισης

Δυαδικό Δέντρο (Binary Tree)

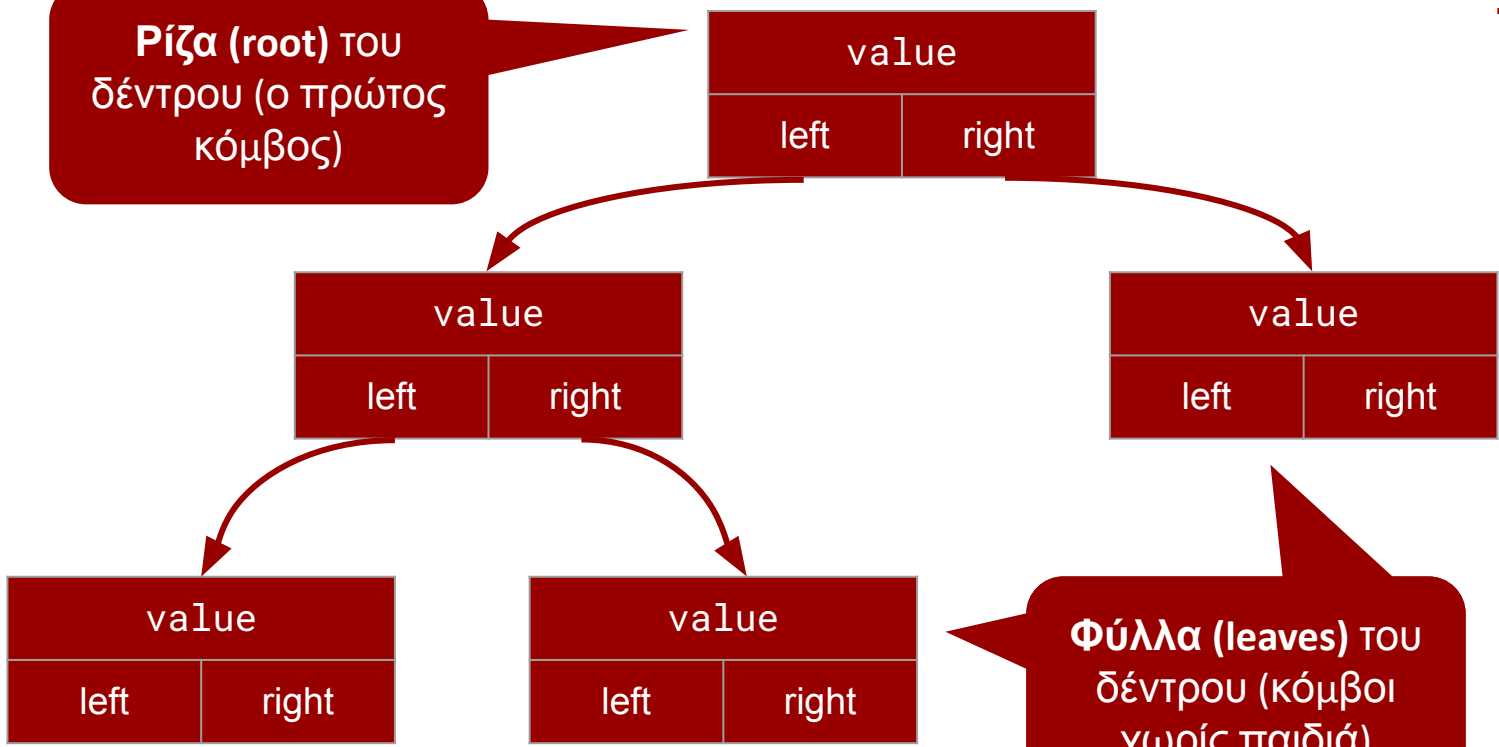
Το **δυαδικό δέντρο** (binary tree) είναι ένας τύπος δεδομένων που μας επιτρέπει να οργανώνουμε τα δεδομένα μας σε δενδρική διάταξη, καθένας από τους κόμβους του δέντρου μπορεί να έχει από 0 μέχρι 2 κόμβους-παιδιά.

```
struct treeNode {  
    int value;  
    struct treeNode * left;  
    struct treeNode * right;  
};
```

Εφαρμογές: από βάσεις δεδομένων/αναζήτηση μέχρι μεταγλωττιστές και από συμπίεση δεδομένων μέχρι κρυπτογραφία (όπου απαιτείται αναπαράσταση γνώσης)

Δυαδικά Δέντρα (Binary Trees)

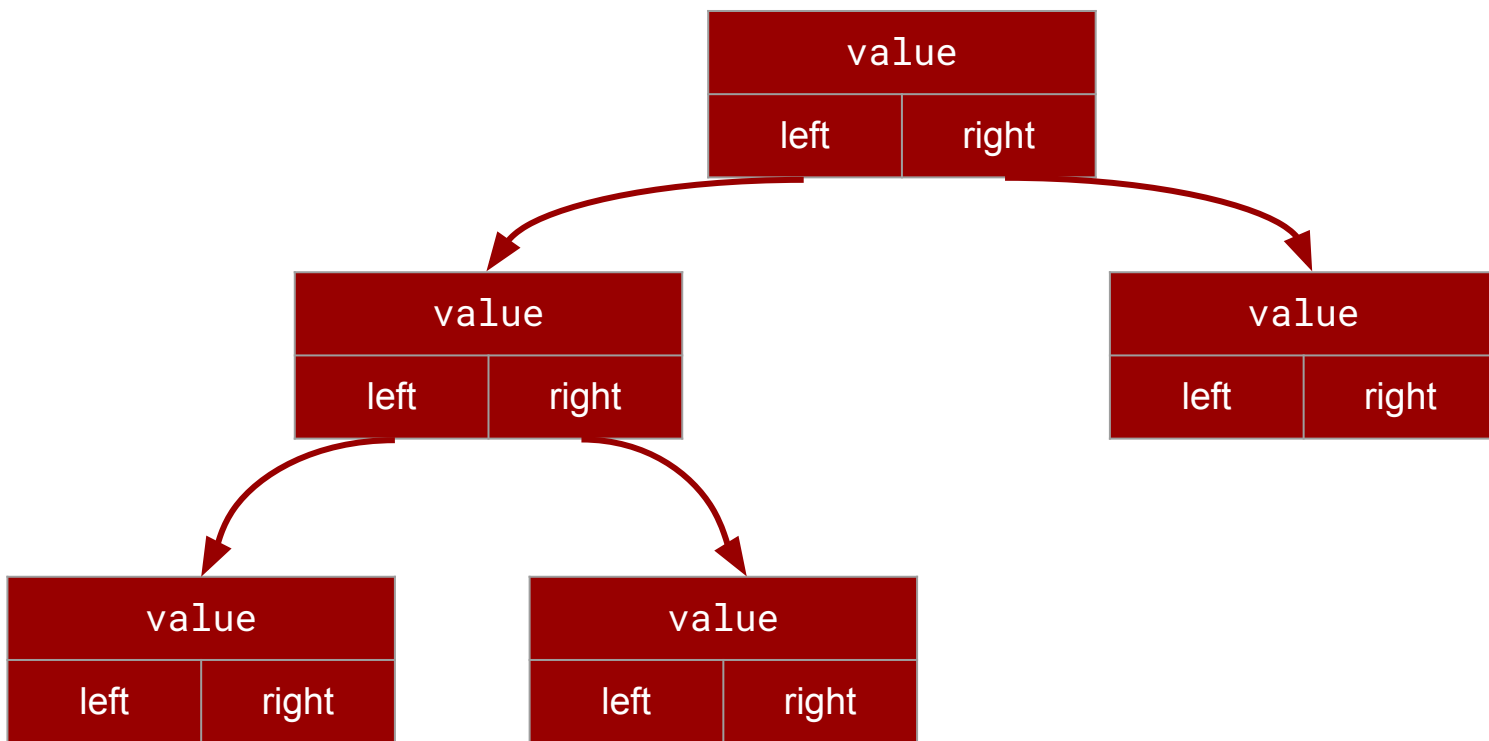
Ρίζα (root) του δέντρου (ο πρώτος κόμβος)

Φύλλα (leaves) του δέντρου (κόμβοι χωρίς παιδιά)

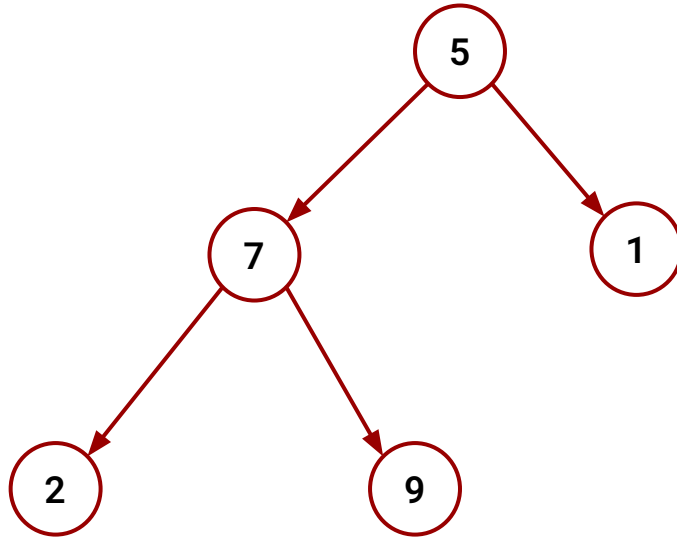
Βάθος (depth) του δέντρου (μέγιστος αριθμός συνδέσμων από την ρίζα μέχρι τα φύλλα) - εδώ 2

Δυαδικά Δέντρα (Binary Trees)

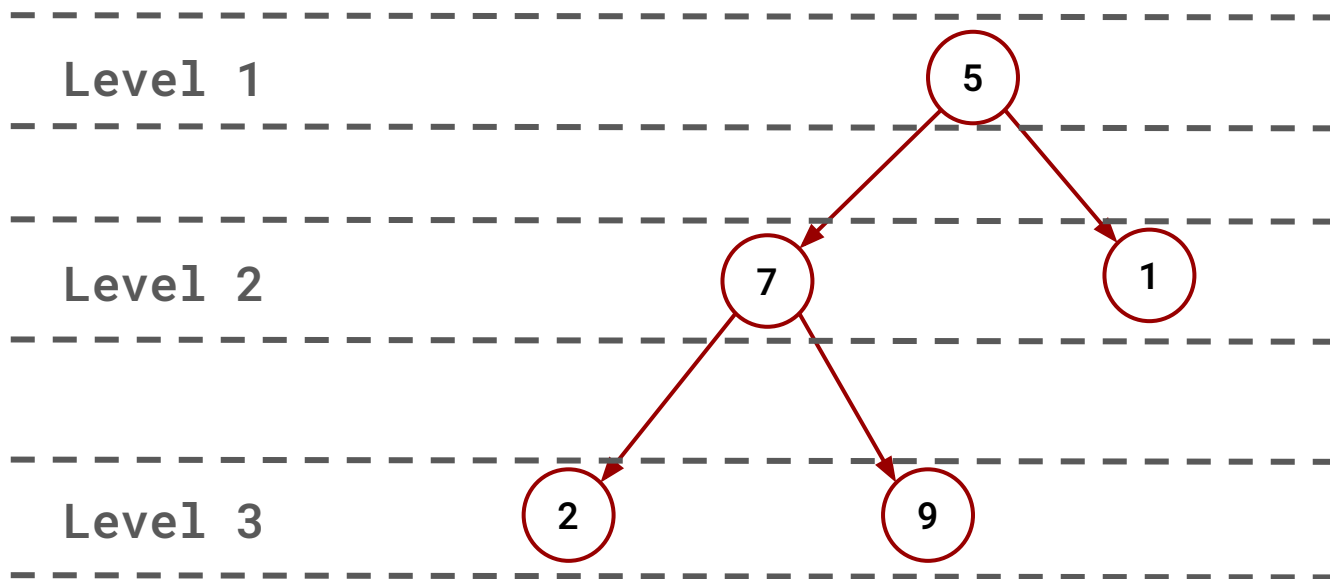
Ύψος
(height) του
δέντρου
(μέγιστος
αριθμός
συνδέσμων
από τα
φύλλα μέχρι
την ρίζα) -
εδώ 2

Δυαδικά Δέντρα (Binary Trees)

Επίπεδο Κόμβου (Node Level)

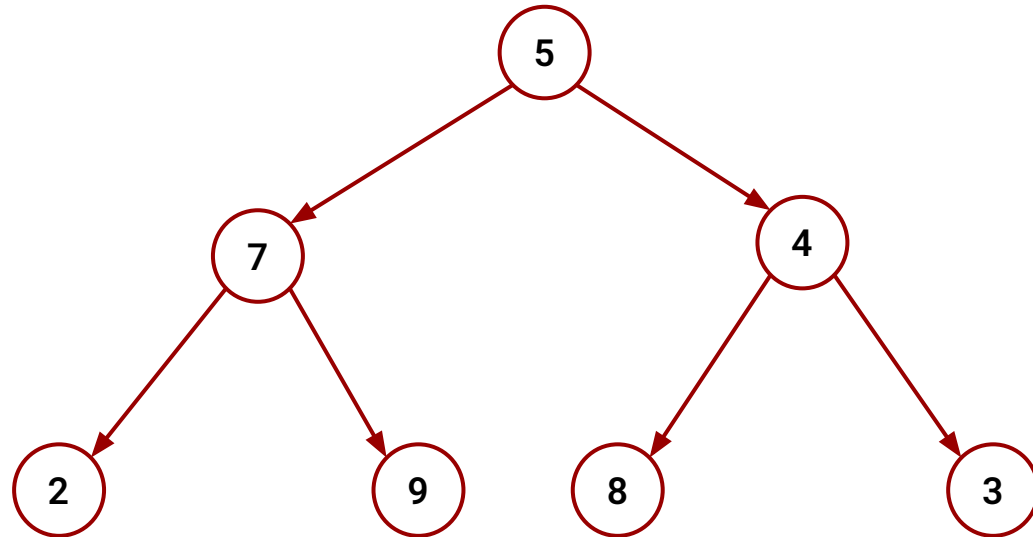
Το επίπεδο ενός κόμβου σε ένα δέντρο ισούται με τον αριθμό των κόμβων που μεσολαβούν μέχρι την ρίζα του δέντρου.

Τύποι Δυαδικών Δέντρων - Τέλειο (Perfect)

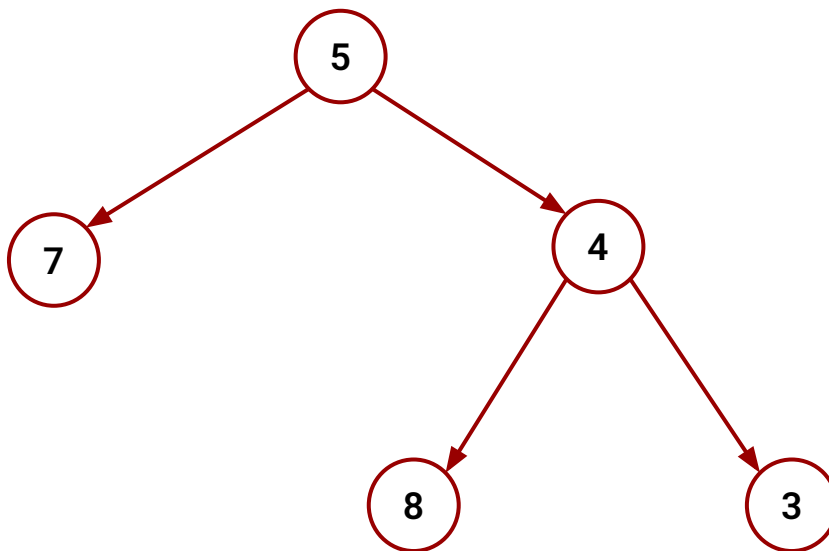
Τέλειο Δυαδικό Δέντρο (Perfect Binary Tree): ένα δυαδικό δέντρο που όλοι οι εσωτερικοί κόμβοι έχουν δύο παιδιά και όλα τα φύλλα βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο.

Πόσοι κόμβοι σε n
επίπεδα;

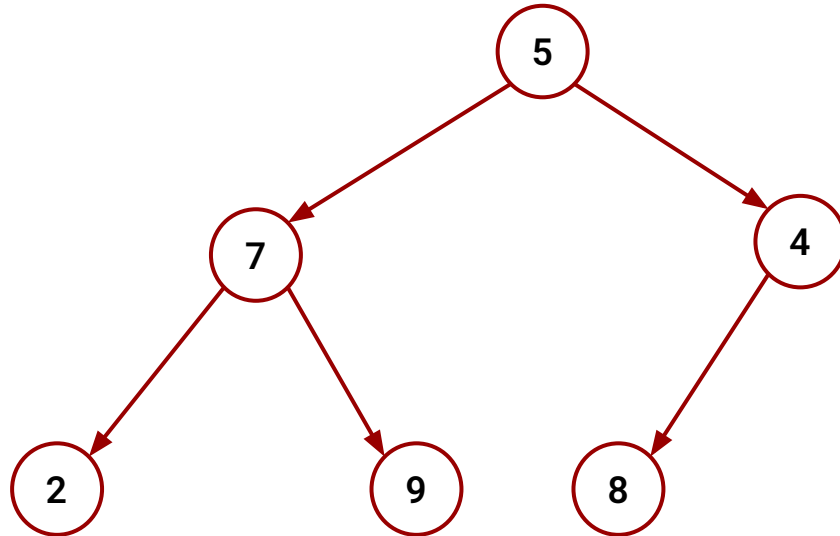
Τύποι Δυαδικών Δέντρων - Γεμάτο (Full)

Γεμάτο Δυαδικό Δέντρο (Full Binary Tree): ένα δυαδικό δέντρο που όλοι οι κόμβοι έχουν 0 ή 2 παιδιά.

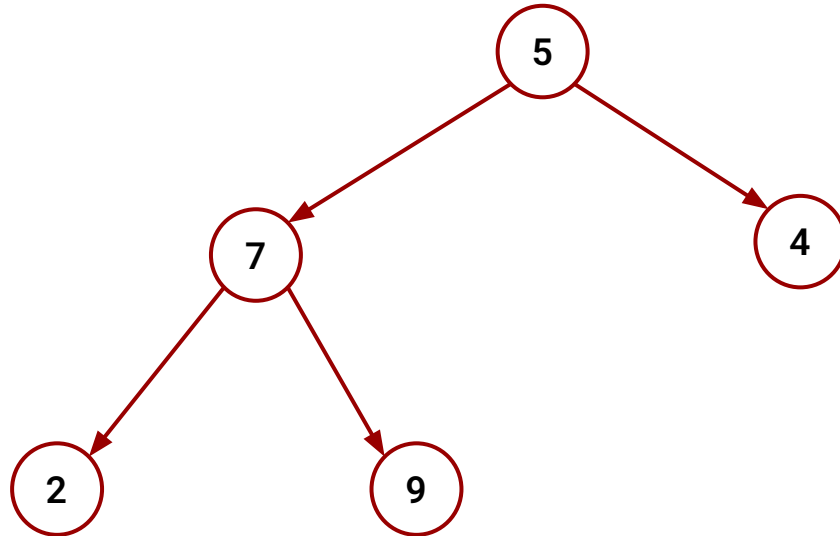
Τύποι Δυαδικών Δέντρων - Πλήρες (Complete)

Πλήρες Δυαδικό Δέντρο (Complete Binary Tree): ένα δυαδικό δέντρο που σε κάθε επίπεδο εκτός πιθανώς από το τελευταίο είναι γεμάτο και όλοι οι κόμβοι στο τελευταίο επίπεδο είναι όσο πιο αριστερά γίνεται.

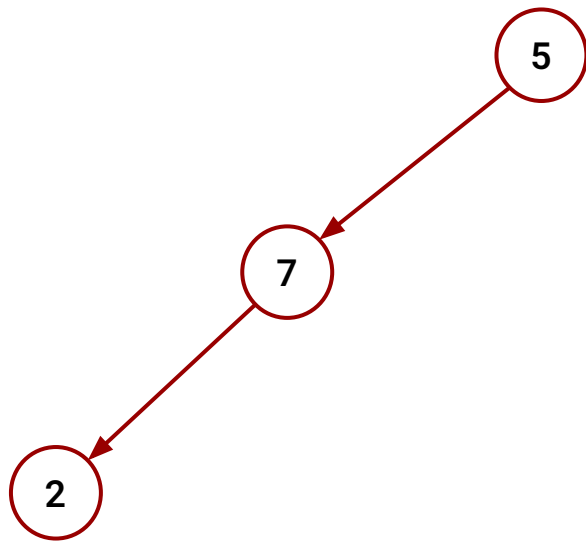
Τύποι Δυαδικών Δέντρων - Ισορροπημένο (Balanced)

Ισορροπημένο Δυαδικό Δέντρο (Balanced Binary Tree): ένα δυαδικό δέντρο που σε κάθε κόμβο το ύψος του αριστερού και το δεξιού υποδέντρο μπορούν να διαφέρουν μέχρι 1.

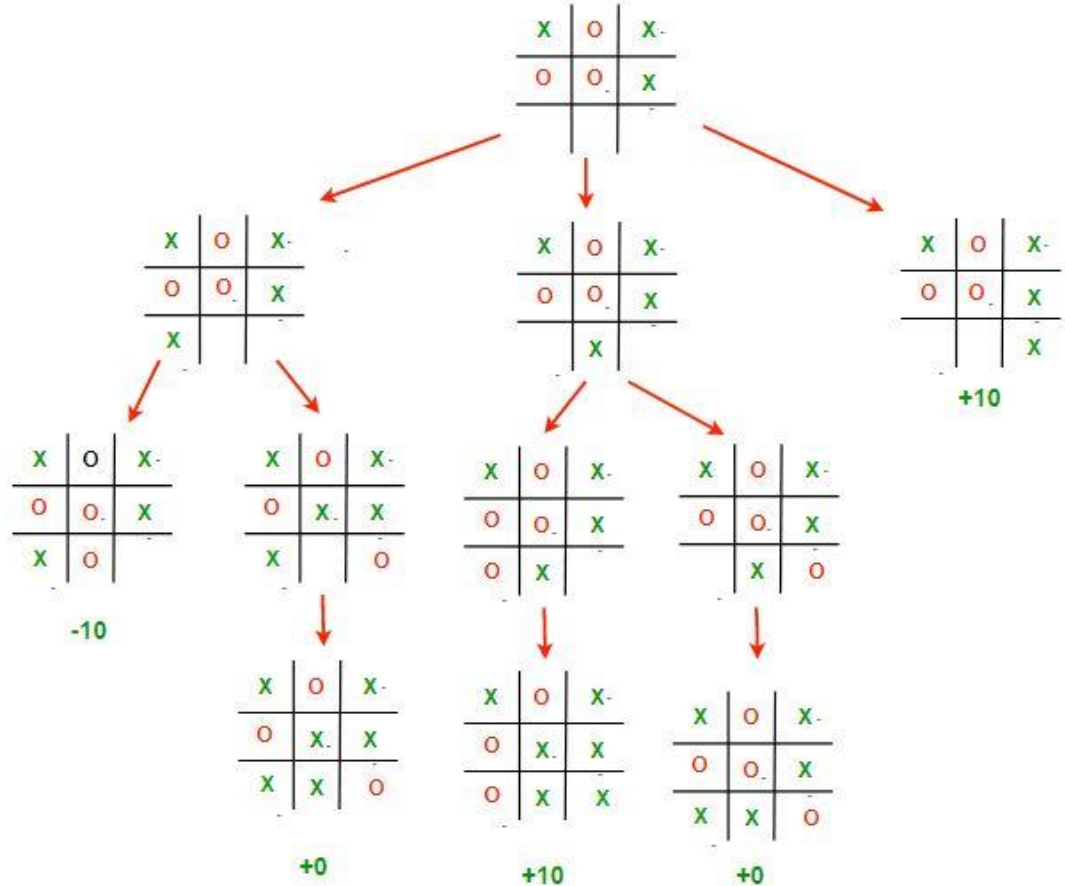
Τύποι Δυαδικών Δέντρων - Εκφυλισμένο (Degenerate)

Εκφυλισμένο Δυαδικό Δέντρο (Degenerate Binary Tree): ένα δυαδικό δέντρο που ο κάθε κόμβος έχει μέχρι ένα παιδί.

N-αδικά Δέντρα

Είναι συνηθισμένο να αναπαριστούμε καταστάσεις χρησιμοποιώντας δομές όπως τα δέντρα, κάποιες φορές με **περισσότερα** από 2 παιδιά κόμβους.

Βασικές Λειτουργίες Με Δυαδικά Δέντρα

1. `is_empty`: Έλεγχος εάν το δέντρο είναι άδειο
2. `depth`: Εύρεση βάθους δέντρου
3. `print`: Τύπωμα στοιχείων δέντρου
4. `find`: Εύρεση στοιχείου σε δέντρο
5. `insert`: Προσθήκη στοιχείου στο δέντρο (μόνοι σας)
6. `delete`: Αφαίρεση στοιχείου από δέντρο (μόνοι σας)

is_empty: Έλεγχος αν το δέντρο είναι άδειο

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
typedef struct treenode {int value; struct treenode * left; struct treenode * right;} * Tree;
int is_empty(Tree t) {
    return t == NULL;
}
int main() {
    Tree t = NULL;
    printf("Empty: %d\n", is_empty(t));
    return 0;
}
```

\$./tree
Empty: 1

depth: Εύρεση βάθους δέντρου

depth: Εύρεση βάθους δέντρου

```
#include <stdio.h>

#include <stdlib.h>

typedef struct treenode { int value; struct treenode * left; struct treenode * right;} * Tree;

int depth(Tree t) {

    if (t == NULL) return -1;

    int left_depth = depth(t->left);

    int right_depth = depth(t->right);

    return 1 + ((left_depth > right_depth) ? left_depth : right_depth);

}

int main() {

    struct treenode t2 = {2, NULL, NULL}, t9 = {9, NULL, NULL}, t1 = {1, NULL, NULL};

    struct treenode t7 = {7, &t2, &t9}; struct treenode t5 = {5, &t7, &t1};

    Tree t = &t5;

    printf("Depth: %d\n", depth(t));

    return 0;

}
```

depth: Εύρεση βάθους δέντρου

```
#include <stdio.h>

#include <stdlib.h>

typedef struct treenode { int value; struct treenode * left; struct treenode * right;} * Tree;

int depth(Tree t) {

    if (t == NULL) return -1;

    int left_depth = depth(t->left);

    int right_depth = depth(t->right);

    return 1 + ((left_depth > right_depth) ? left_depth : right_depth);

}

int main() {

    struct treenode t2 = {2, NULL, NULL}, t9 = {9, NULL, NULL}, t1 = {1, NULL, NULL};

    struct treenode t7 = {7, &t2, &t9}; struct treenode t5 = {5, &t7, &t1};

    Tree t = &t5;

    printf("Depth: %d\n", depth(t));

    return 0;

}
```

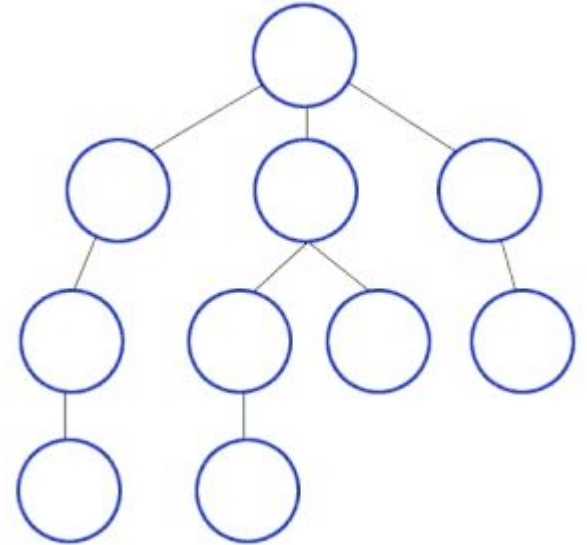
```
$ ./depth
Depth: 2
```

Ποια η πολυπλοκότητα για ένα τέλειο δυαδικό δέντρο;

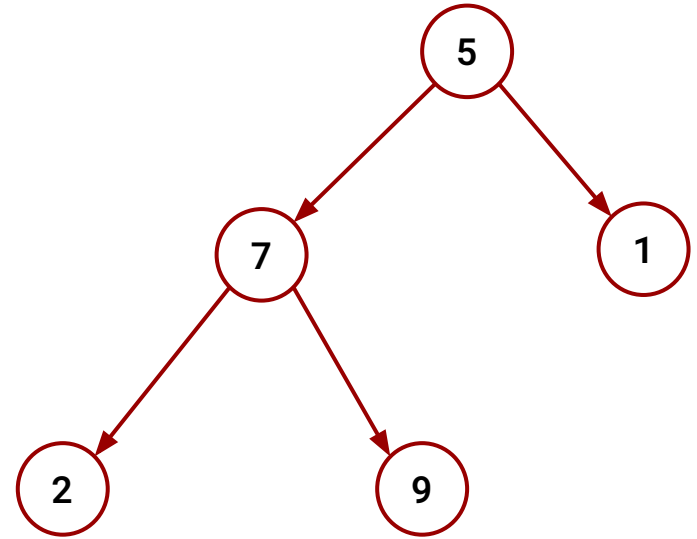
Χρόνος: $O(n)$
Χώρος: $O(\log n)$

Αναζήτηση κατά Βάθος (Depth-First Search or DFS)

Η αναζήτηση κατά βάθος (depth-first search) είναι ένας αλγόριθμος διάσχισης/αναζήτησης σε δέντρα και γράφους. Ο αλγόριθμος ξεκινά από τον αρχικό κόμβο και εξερευνά όσο περισσότερο μπορεί προτού οπισθοδρομίσει (backtracking).

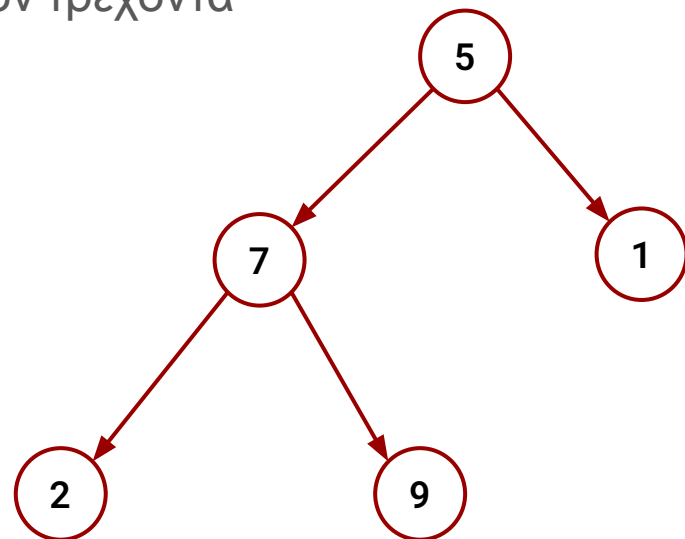
print: Τύπωμα & Διάσχιση (Traversal) Δέντρου

print: Τύπωμα & Διάσχιση (Traversal) Δέντρου

Pre-order Traversal: Τύπωσε (επεξεργάσου) πρώτα τον τρέχοντα κόμβο και μετά τα παιδιά

```
void print(Tree t) {  
    if (t == NULL) return;  
    printf("%d ", t->value);  
    print(t->left);  
    print(t->right);  
}
```

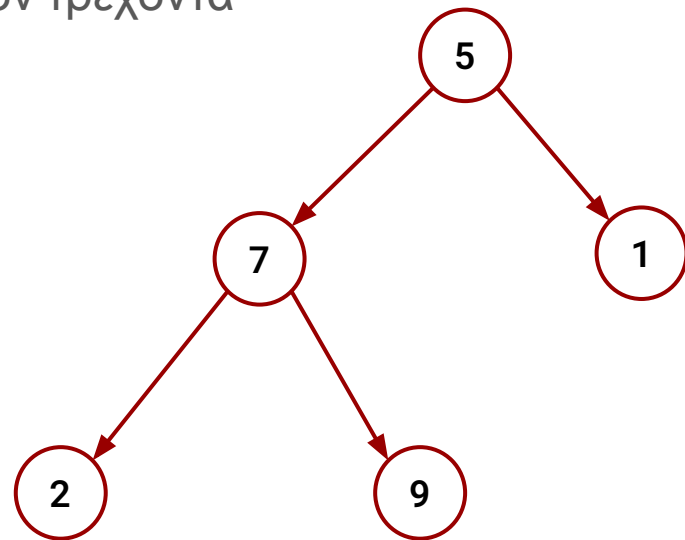

print: Τύπωμα & Διάσχιση (Traversal) Δέντρου

Pre-order Traversal: Τύπωσε (επεξεργάσου) πρώτα τον τρέχοντα κόμβο και μετά τα παιδιά

```
void print(Tree t) {  
    if (t == NULL) return;  
    printf("%d ", t->value);  
    print(t->left);  
    print(t->right);  
}
```

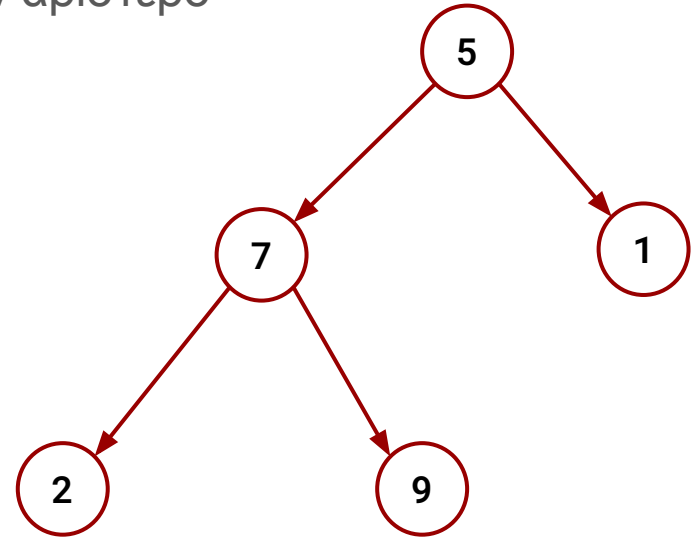
```
$ ./preorder  
5 7 2 9 1
```


print: Τύπωμα & Διάσχιση (Traversal) Δέντρου

In-order Traversal: Τύπωσε (επεξεργάσου) πρώτα τον αριστερό κόμβο, μετά τον τρέχοντα και τέλος τον δεξιό

```
void print(Tree t) {  
    if (t == NULL) return;  
    print(t->left);  
    printf("%d ", t->value);  
    print(t->right);  
}
```

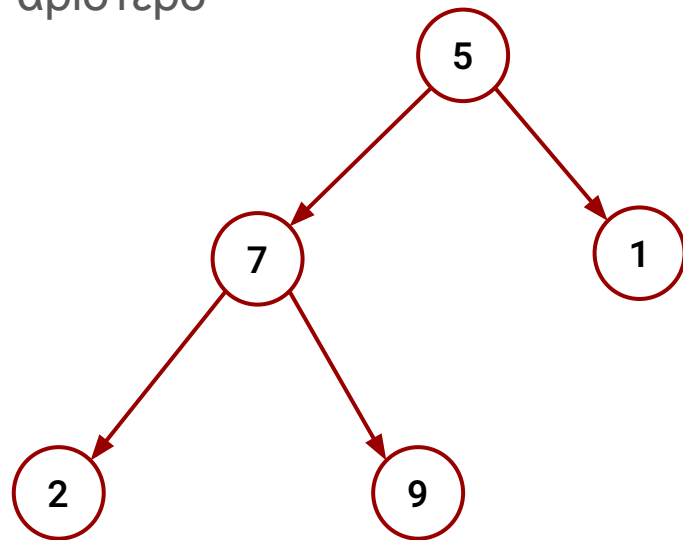

print: Τύπωμα & Διάσχιση (Traversal) Δέντρου

In-order Traversal: Τύπωσε (επεξεργάσου) πρώτα τον αριστερό κόμβο, μετά τον τρέχοντα και τέλος τον δεξιό

```
void print(Tree t) {  
    if (t == NULL) return;  
    print(t->left);  
    printf("%d ", t->value);  
    print(t->right);  
}
```

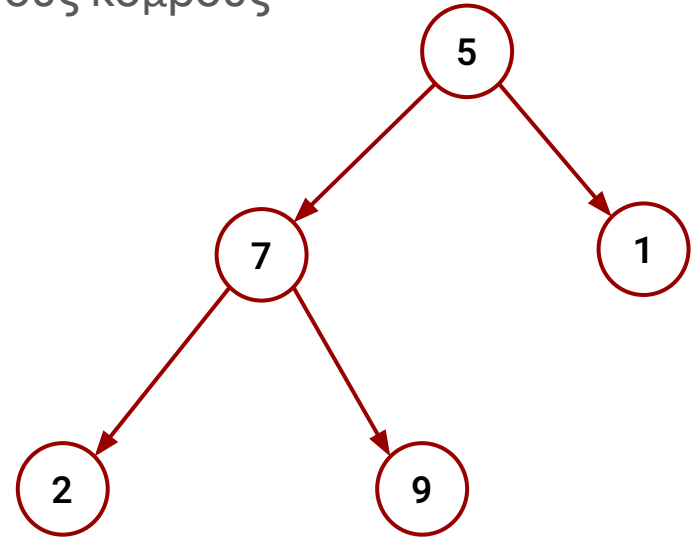
```
$ ./inorder  
2 7 9 5 1
```


print: Τύπωμα & Διάσχιση (Traversal) Δέντρου

Post-order Traversal: Τύπωσε (επεξεργάσου) πρώτα τους κόμβους παιδιά και στο τέλος τον τρέχοντα κόμβο

```
void print(Tree t) {  
    if (t == NULL) return;  
    print(t->left);  
    print(t->right);  
    printf("%d ", t->value);  
}
```

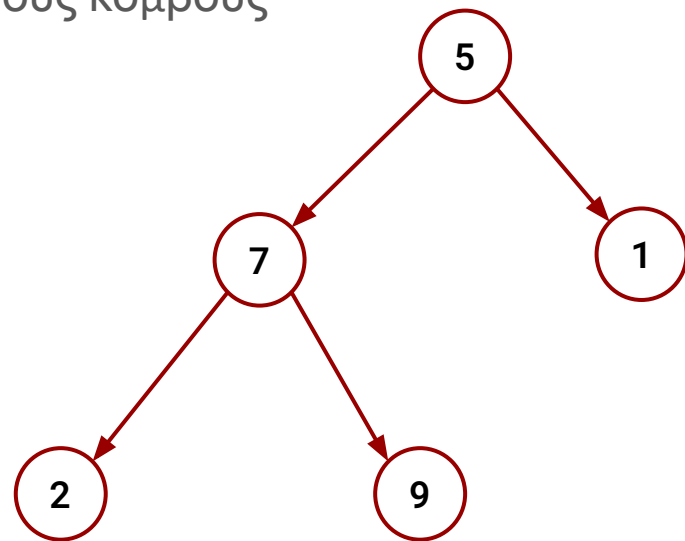

print: Τύπωμα & Διάσχιση (Traversal) Δέντρου

Post-order Traversal: Τύπωσε (επεξεργάσου) πρώτα τους κόμβους παιδιά και στο τέλος τον τρέχοντα κόμβο

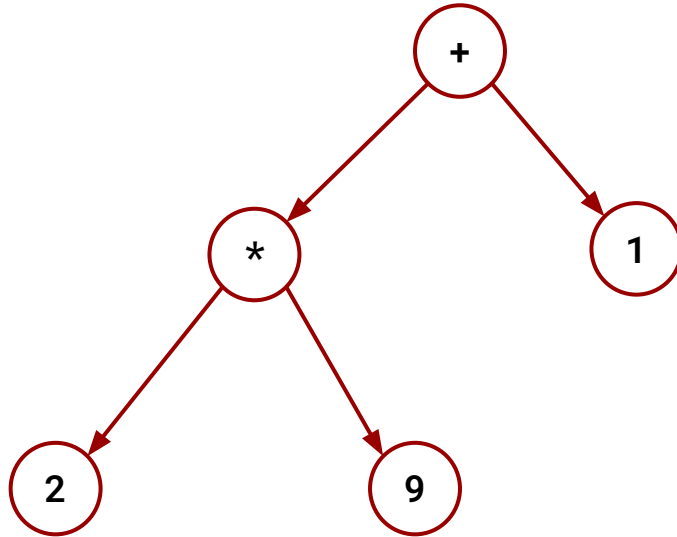
```
void print(Tree t) {  
    if (t == NULL) return;  
    print(t->left);  
    print(t->right);  
    printf("%d ", t->value);  
}
```

```
$ ./postorder  
2 9 7 1 5
```


Χρόνος: $O(n)$
Χώρος: $O(\log n)$

Θέλω να γράψω έναν αποτιμητή εκφράσεων (calculator / evaluator / interpreter). Ποια διάσχιση θα χρησιμοποιήσω;

find: Αναζήτηση Στοιχείου σε Δυαδικό Δέντρο

find: Αναζήτηση Στοιχείου σε Δυαδικό Δέντρο

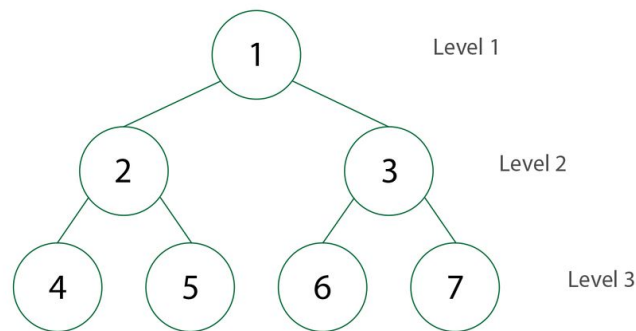
```
Tree find(Tree t, int value) {  
    if (t == NULL) return NULL;  
    if (t->value == value) return t;  
    Tree left = find(t->left, value);  
    if (left != NULL) return left;  
    return find(t->right, value);  
}
```

Χρόνος: $O(n)$
Χώρος: $O(\log n)$

Αναζήτηση κατά Πλάτος (Breadth-First Search or BFS)

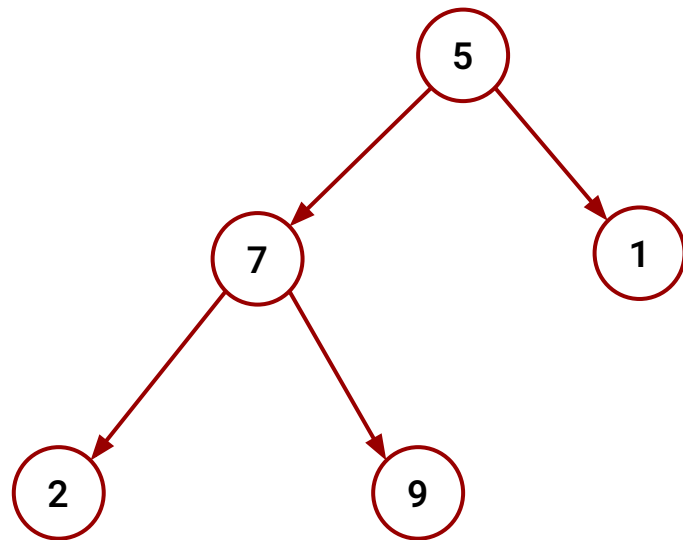
Η αναζήτηση κατά πλάτος ή κατά επίπεδα

(breadth-first search - BFS) είναι ένας αλγόριθμος διάσχισης/αναζήτησης σε δέντρα και γράφους. Ο αλγόριθμος ξεκινά από τον αρχικό κόμβο και σε κάθε βήμα εξερευνά όλους τους κόμβους στο τρέχον επίπεδο προτού περάσει στο επόμενο.

Τύπων με Διάσχιση κατά Πλάτος - BFS

```
void bfs(Tree t) {  
    List worklist = NULL;  
    Tree tmp;  
    insert(&worklist, t);  
    while(worklist) {  
        tmp = pop_last(&worklist);  
        printf("%d ", tmp->value);  
        if (tmp->left) insert(&worklist, tmp->left);  
        if (tmp->right) insert(&worklist, tmp->right);  
    }  
}
```


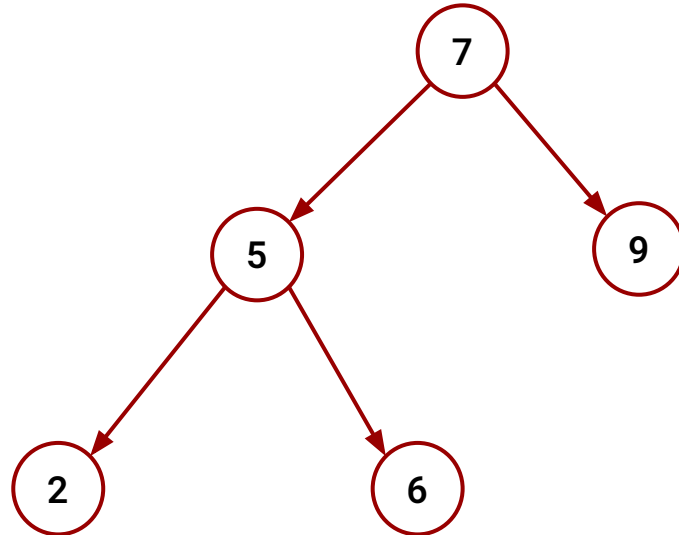
Τύπων με Διάσχιση κατά Πλάτος - BFS

```
void bfs(Tree t) {  
    List frontier = NULL;  
    Tree tmp;  
    insert(&frontier, t);  
    while(frontier) {  
        tmp = pop_last(&frontier);  
        printf("%d ", tmp->value);  
        if (tmp->left) insert(&frontier, tmp->left);  
        if (tmp->right) insert(&frontier, tmp->right);  
    }  
}
```

Χρόνος: $O(n)$
Χώρος: $O(n)$

Δυαδικό Δέντρο Αναζήτησης (Binary Search Tree - BST)

Ένα **Δυαδικό Δέντρο Αναζήτησης** (Binary Search Tree - BST ή Ordered Tree) είναι ένα ταξινομημένο δέντρο έτσι ώστε κάθε αριστερός κόμβος να είναι μικρότερος του γονιού του και κάθε δεξιός κόμβος να είναι μεγαλύτερος του.

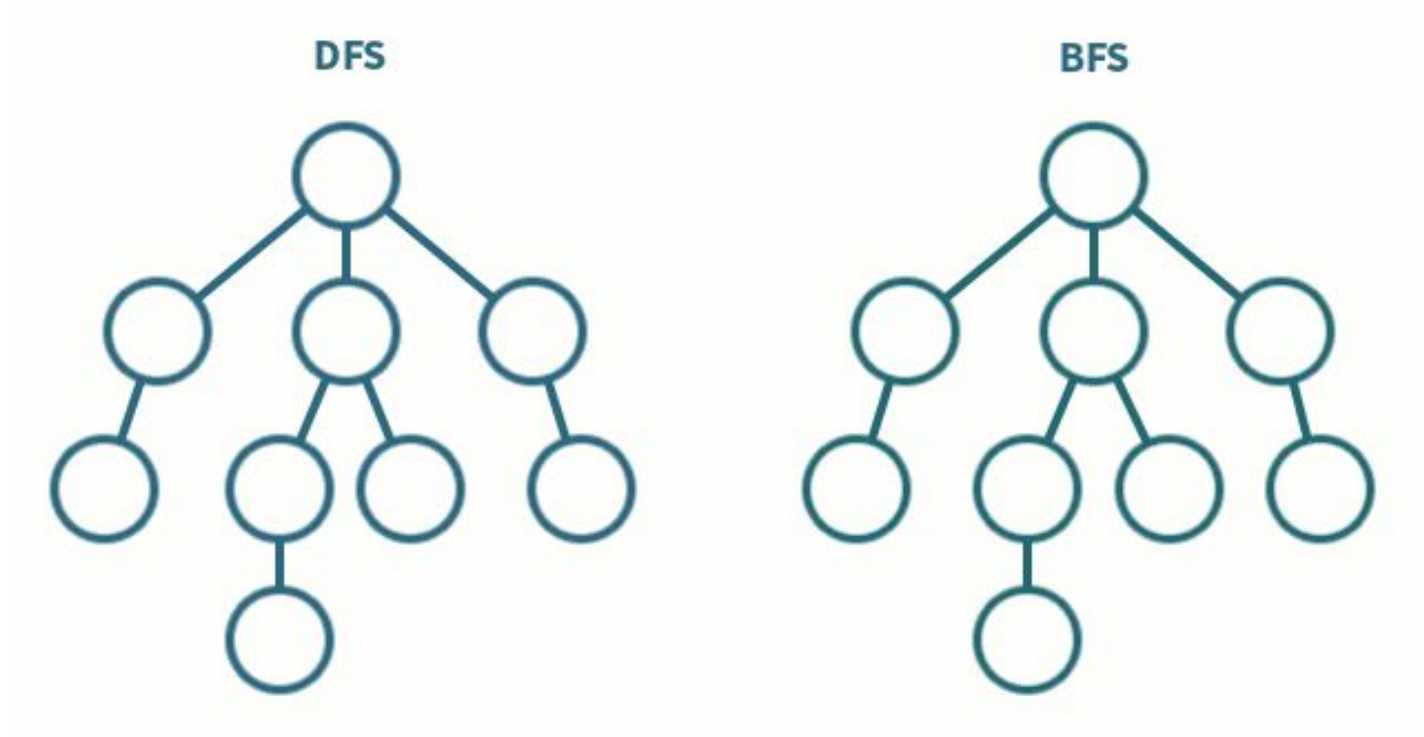
Έλεγχος αν υπάρχει (exists) ένα στοιχείο σε δυαδικό δέντρο. Πως;

Έλεγχος αν υπάρχει (exists) ένα στοιχείο σε δυαδικό δέντρο. Πως;

```
int exists(Tree t, int value) {  
    if (t == NULL) return 0;  
    if (t->value == value) return 1;  
    if (value < t->value) return exists(t->left, value);  
    return exists(t->right, value);  
}
```

Χρόνος: $O(\log n)$
Χώρος: $O(\log n)$

Ποιος αλγόριθμος αναζήτησης είναι καλύτερος;

Έχεις να αποθηκεύσεις 1 PetaByte (10^6 GB) δεδομένων για μια υπηρεσία (service). Πως θα αποθηκεύσεις τα δεδομένα σου; Πως θα κάνεις αναζήτηση;

Γράφεις ένα πρόγραμμα που βρίσκει λύσεις σε δέντρα-
λαβυρίνθους. Αναζητάς το συντομότερο μονοπάτι για την έξοδο.
BFS ή DFS; Γιατί;

Θέλεις να βρεις το μέγιστο στοιχείο ενός δέντρου. Προτιμάς BFS ή DFS; Γιατί;

Για την επόμενη φορά

Από τις διαφάνειες του κ. Σταματόπουλου προτείνω να διαβάσετε τις σελίδες 120-135

- [Binary Tree Problems](#)
- [Tree traversal](#)
- [Depth-first search](#)
- [Breadth-first search](#)
- [Binary Search Tree](#) and [Visualization](#)
- [Αφηρημένοι Τύποι Δεδομένων \(ΑΤΔ\)](#) - Abstract Data Types

Ευχαριστώ και Καλά Χριστούγεννα εύχομαι!
Keep Coding ;)